

Kansalaisaloite ilotulitteiden kuluttajakäytön rajaamiseksi otettava viivytyksettä valiokuntakäsittelyyn

Rajat räiskeelle -kansalaisaloite hautunut talousvaliokunnassa jo yli vuoden

Tiedote 3.12.2020

Viidentoista terveys-, potilas- ja vammais- sekä eläinjärjestön Rajat räiskeelle -kansalaisaloite ilotulitteiden haittojen vähentämiseksi on jumiutunut talousvaliokuntaan. Lakiesityksen tavoitteena on vähentää pysyvästi ja merkittävästi ilotulitteista ihmisille, eläimille ja ympäristölle koituvaa vahinkoa sallimalla luokkiin F2 ja F3 kuuluvien tuotteiden käyttö siirtymäajalla vain ammattilaisille.

Rajat räiskeelle -kansalaisaloite avattiin 4.12.2018, ja se keräsi puolessa vuodessa yli 65 000 allekirjoitusta. Aloite eteni viime vuonna eduskuntaan ja on merkitty saapuneeksi talousvaliokuntaan yli vuosi sitten 29.11.2019. Tämän jälkeen kansalaisaloitteen vastuuhenkilöt eivät ole saaneet mitään tietoa lakiesityksen etenemisestä.

Eduskunnan puhemiesneuvoston suositusten mukaan valiokuntien tulee ilmoittaa kansalaisaloitteen tekijöille kuuden kuukauden kuluessa lakiesitysten saapumisesta, mihin toimenpiteisiin kansalaisaloitteen suhteen aiotaan ryhtyä. Sama suositus on kirjattu Valiokuntaoppaaseen. Rajat räiskeelle -kansalaisaloitteen kohtelu talousvaliokunnassa valitettavasti rikkoo valiokuntatyöskentelyohjeistusta ja hyvää hallintotapaa.

– On ymmärrettävää, että koronaepidemia vaikuttaa kansalaisaloitteiden etenemiseen valiokunnissa. Pidämme kuitenkin kohtuullisena, että aloitteesta annettaisiin vähintään suositusten mukainen ilmoitus. Lakimuutoksen lykkääntyminen yli vuodella tarkoittaa ilotulitehaittojen jatkuvan edelleen vastaavan ajan. Tämä on tietysti kaikkien osapuolten kannalta harmillista, sanoo yksi kansalaisaloitteen alullepanijoista, Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESYn entinen puheenjohtaja Hannele Luukkainen.

Yksikin silmävamma on liikaa

Rajat räiskeelle -kansalaisaloitteen tavoitteena on suojella ihmisten ja eläinten terveyttä, turvallisuutta ja elinympäristöä sekä yleisesti luontoa ilotulitteiden aiheuttamilta haitoilta. F2- ja F3-luokkiin kuuluvien pyroteknisten tuotteiden käytön salliminen vain ammattilaisille ennaltaehkäisisi ilotulitteiden aiheuttamien silmä- ja muiden vammojen syntymistä ja vähentäisi eläinten ilotulitemeluun liittyviä pelkotiloja.

– Ilotulitteet aiheuttavat joka vuosi silmävammoja. Vammautuneiden määrä on pysytellyt vuodenvaihteen 2011 jälkeen 11–19 vuosittaisessa uhrissa. Poikkeuksena oli viime vuodenvaihe, jolloin silmävammoja sai viisi kansalaista, todennäköisesti kansalaisaloitteen aiheuttaman runsaan tiedottamisen ansiosta. Vammautuneiden vuotuiselle määrälle ei voida asettaa hyväksyttävää rajaa. Ilotulitteiden käytön salliminen vain ammattilaisille olisi lääkäreiden näkökulmasta selkeä viesti, että jokainen ilotulitteista aiheutunut vamma on liikaa, sanoo silmätautien klinikan ylilääkäri, professori Tero Kivelä.

– Ilotulitteiden yksityiskäyttö on iso yhteiskunnallinen kysymys, joka on ratkaistava ihmisten terveys ja eläinten hyvinvointi edellä, lisää Suomen Lääkäriliiton varatoiminnanjohtaja Hannu Halila.

Kansanedustajien arvioitava ilotulitehaittojen hyväksyttävyyys

Ilotulitteet ovat hengitysteitä ärsyttävien pienhiukkasten ja kaasujen lähde erityisesti suurissa kaupungeissa. Pienhiukkasille ja erilaisille ärsyttävillä yhdisteillä herkät väestöryhmät muodostavat 20–25 prosenttia Suomen väestöstä. Ilotulituksesta aiheutuu myös tulipaloja ja omaisuusvahinkoja. Vuodenvaihteessa 2019–2020 tulipalojen sammuttaminen aiheutti pelastuslaitoksille 99 tehtävää ja ilotulitteista saattoi aiheutua 631 381 euron omaisuusvahingot.

Koska ilotulitteiden kuluttajakäytön haitat ovat kiistattomia, niihin liittyvien riskien hyväksyttävyyden olisi saatava viiveettä kansanedustajien arvioitavaksi ja demokraattiseen päätöksentekoon.

– Toivomme, että talousvaliokunta ottaa kansalaisaloitteemme pian käsittelyyn ja että valiokunnassa käydään aiheesta monipuolinen ja asiallinen keskustelu. Kansalaisaloitteen allekirjoitti yli 65 000 suomalaista. Tämä on selvä viesti talousvaliokunnalle siitä, että aloite ansaitsee huolellisen käsittelyn, SEY Suomen eläinsuojelun toiminnanjohtaja (vs.) Maria Lindqvist sanoo.

Lisätietoa:

- Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja avattiin 4.12.2018, ja se on edennyt 27.11.2019 pidetyn eduskuntakäsittelyn kautta talousvaliokuntaan. Aloitteen allekirjoittajamäärä on 65 491. Kannatusilmoituksia kerättiin 4.12.2018–4.6.2019 välisenä aikana, ja 50 000 kannattajan määrä ylittyi jo ensimmäisen kuukauden kuluessa.

– Kansalaisaloitekampanjassa ovat mukana Allergia-, iho- ja astmaliitto, Etsijäkoiraliitto, Helsingin Eläinsuojeluyhdistys HESY, Kuuloliitto, Näkövammaisten liitto, Opaskoirayhdistys, SEY Suomen eläinsuojelu, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Eläinoikeusjuristit, Suomen Hippos, Suomen Kennelliitto, Suomen Kissaliitto, Suomen Lääkäriliitto, Suomen Palovammayhdistys ja Suomen Ratsastajainliitto.

– Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että pyrotekniikkadirektiivissä tarkoitettujen luokkiin F2 ja F3 kuuluvien ilotulitteiden eli viihdekäyttöön tarkoitettujen pyroteknisten tuotteiden myyntiä ja käyttöä rajoitetaan siten, että jatkossa vain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, kemikaaliturvallisuuslaki) 94 §:ssä tarkoitettu ilotulitusnäytöksen järjestäjä saisi järjestää ilotulitusnäytöksiä ja käyttää edellä mainittuja pyroteknisiä tuotteita. Esityksessä ehdotetaan siis, että F2- ja F3-luokkiin kuuluvien pyroteknisten tuotteiden kuluttajakäyttö kielletään.

– Ehdotuksessa ei puututtaisi F1-luokkaan kuuluvien pyroteknisten tuotteiden kuluttajakäyttöön. Jatkossakin kuluttajat voisivat siis käyttää tuotteita, jotka aiheuttavat erittäin vähäistä vaaraa ja ovat melutasoltaan merkityksettömiä ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi rajatulla alueella tai asuinrakennuksessa. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi tähtisadetikut.

Kansalaisaloitekampanjan verkkosivut: rajatraiskeelle.fi
Kampanja Facebookissa: facebook.com/rajatraiskeelle

Haastattelut ja lisätiedot:

Hannu Halila, varatoiminnanjohtaja, Suomen Lääkäriliitto, hannu.halila@laakariliitto.fi, p. 0500 459 955

Tero Kivelä, professori, HUS Silmätautien klinikka, tero.kivela@hus.fi, p. 050 525 2723

Maria Lindqvist, toiminnanjohtaja (vs.), SEY Suomen eläinsuojelu, maria.lindqvist@sey.fi, p. 050 371 2740

Hannele Luukkainen, puheenjohtaja vuosina 1986–2014 ja 2016–9/2020, Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry, hannele.luukkainen@clarinet.fi, p. 040 547 7770